

ادامه از صفحه اول

فقه کرونا

برحسب موازین فقهی ایراد ضرر و خسارت به غیر گاهی عنوان جایبت پیدا کرده و حسب اینکه عمدی یا خطایی باشد، موجب قصاص، یا پرداخت دیه و ضمان شرعی می شود. در اصطلاح حقوقی این موارد تحت عنوان مسئولیت کیفری و مدنی بررسی می شوند.

الف- مسئولیت کیفری؛ قصاص، دیه و تعزیر

اگر انتقال ویروس عمدی باشد، یعنی ناقل بیماری با قصد قتل یا بدون قصد قتل اما با هدف انتقال بیماری بسته به اینکه مجنی علیه کشته شود یا بیمار شود، شخص جانی قصاص یا تعزیر می‌شود. اگر انتقال به نحو گسترده و به‌منظور ایراد ضرر و جایبت به عموم مردم باشد، برحسب برخی نظرات فقهی مصداق افساد فی‌الارض قرار می‌گیرد (قانون مجازات اسلامی به تبیح فقها در ماده ۲۸۶ ق.ا.م. به این موضوع پرداخته است).

ممکن است انتقال‌دهنده ویروس قصد قتل نداشته باشد یا به لحاظ نوعی یا شخصی ویروس مزبور آلت قتاله نباشد، درعین‌حال مجنی علیه با انتقال ویروس مرده باشد. در این صورت انتقال‌دهنده ممکن است حسب مورد به پرداخت دیه محکوم نشود. بحث از انواع قتل و تمیز قتل عمد از شبه‌عمد و خطایی و احکام آنها بسیار مفصل است که در این مقال کوتاه نمی‌گنجد. به‌هرحال مؤمنان و شهروندان باید حداکثر احتیاط را در تماس با دیگران بکنند تا مشمول احکام قصاص و دیات و تعزیرات نشوند.

نکته بسیار مهم در احراز جایبت و مسئولیت،

قابلیت «انتساب» جایبت به شخص انتقال‌دهنده

ویروس است. پس صرف انتقال ویروس و بیماری یا فوت بیمار موجب قصاص نمی‌شود. چه‌سایا در

کنار انتقال ویروس عوامل دیگری نیز دخالت کرده باشند که به لحاظ علمی یا عرفی قتل مستند به آنها بوده باشد. مثلا فقدان تجهیزات بیمارستانی یا عدم اقدام بیمار به درمان و ده‌ها عامل دیگر ممکن است دخالت کرده باشند؛ به‌نوعی‌که زنجیره ارتباط و ایستاد مرگ با انتقال‌دهنده ویروس قطع شده باشد. باید از نظر علمی یا عرفی «جایبت» قابل استناد به انتقال‌دهنده باشد تا او قصاص یا تعزیر شود. فقها در ابواب جایبت و قصاص و دیات به عنصر استناد و ضرورت احراز این رابطه به نحو مستوفات اشاره کرده‌اند. قانون مجازات اسلامی به تبیح آنها در مواد مختلف از جمله در مواد ۴۹۲،۴۹۴،۵۰۶،۵۲۶، ۵۰۹ و ۵۲۹ به این موضوع پرداخته است.

ب- مسئولیت مدنی؛ ضمان شرعی

اگر کسی سهواً عامل انتقال ویروس به دیگری شده باشد، مثل اینکه از بیماری خود اطلاع نداشته یا با علم و اطلاع از بیماری، بدون علم و عمد به نحوی رفتار کرده باشد که بیماری را به دیگری انتقال داده باشد. اگرچه مسئولیت کیفری ندارد اما ضامن جبران خسارت است. چون در احکام وضعیه که ضمان یکی از مصادیق آنهاست، علم و عمد شرط نیست. اما باید به این نکته خیلی مهم توجه کرد که همان‌گونه که در بند بالا گفته شد، ورود خسارت باید به عامل انتقال ویروس «قابل استناد» باشد و حاکم شرع باید این استناد را احراز کند تا بتواند حکم به مسئولیت صادر کند. پس صرف انتقال ویروس از کسی به دیگری لزوماً منجر به ایجاد مسئولیت نمی‌شود. زیرا ورود خسارت ممکن است معلول عوامل دیگری باشد یا سایر عوامل علاوه بر انتقال ویروس ممکن است نقش داشته باشند که در این صورت مسئولیت بین همه عوامل تقسیم و تسهیم خواهد شد. البته ناگفته نماند که تعهد ایمانی و شهروندی ایجاب می‌کند که همه شهروندان حتی کسانی که ظاهراً مبتلا نیستند، به‌شدت جانب احتیاط را مراعات کنند و از هرگونه رفتاری که باعث ایجاد خطر و ایراد ضرر برای دیگران می‌شود، خودداری کنند یا حق‌الناس ذقه آنان را مشغول نکنند. چنان‌که متدیان در گذشته هنگام برفررویی خانه و دکان خود، نزلات آسمانی را به کوچه و خیابان هدایت نمی‌کردند تا مبادا حق‌الناس گریبان آنها را بگیرد.

بنابراین کسانی که بر کشودن درهای مشاهد مشرفه پای می‌فشارند یا ضریح‌لیسی می‌کنند- جدا از وهن دین و ایجاد نفرت از دین و خدشه بر حیثیت مؤمنین- درک درستی از مفهوم حق‌الناس یا تشخیص مصادیق آن ندارند؛ این گروه در مواردی حتی از باب المغرور بر جح الی من غره (قاعده غرور) ضامن هم هستند. همچنین مسافرت‌های تفریحی که این روزها

بر اثر تعطیلات عید نوروز فزونی گرفته است، حقیقتا

شبهه شرعی دارد.

فقه طب

درمان بیمار یا پرستاری از او که در حالت طبیعی، امری مباح است، در شرایط اضطرار تبدیل به واجب کفایی می‌شود. اما فقیهان گفته‌اند که تحمل ضرر به خاطر دفع ضرر از دیگری لازم نیست، و این اساس جزا باید طبابت یا پرستاری از بیماران کرونایی واجب باشد؛ پاسخ این است که طبابت یا پرستاری آنان را باید مثل رزمندگان میدان جنگ، آتش‌نشانان و سایر مشاغل پرخطر محسوب کرد که اولاً ذات شغل آنان درگیری با این حوادث است. ثانیاً، آنان به اقتضای تخصص خود به راه‌های ایمنی بهتر از عموم مردم آگادانه و همچنین از تجهیزات ایمنی لازم برخوردارند. بنابراین پاسخ این است که طبابت یا پرستاری آنان در درمان و تیمارداری بپردازند.
بله، اگر مبتلا شوند یا در معرض خطر جدی قرار گیرند که ادامه کار به لحاظ پزشکی جایز نباشد، حتماً باید مثل دیگران از مواجهه با این خطر اجتناب کنند.

درمان بیمار یا پرستاری از او که در حالت طبیعی، امری مباح است، در شرایط اضطرار تبدیل به واجب کفایی می‌شود. اما فقیهان گفته‌اند که تحمل ضرر به خاطر دفع ضرر از دیگری لازم نیست، و این اساس جزا باید طبابت یا پرستاری از بیماران کرونایی واجب باشد؛ پاسخ این است که طبابت یا پرستاری آنان را باید مثل رزمندگان میدان جنگ، آتش‌نشانان و سایر مشاغل پرخطر محسوب کرد که اولاً ذات شغل آنان درگیری با این حوادث است. ثانیاً، آنان به اقتضای تخصص خود به راه‌های ایمنی بهتر از عموم مردم آگادانه و همچنین از تجهیزات ایمنی لازم برخوردارند. بنابراین پاسخ این است که طبابت یا پرستاری آنان در درمان و تیمارداری بپردازند.
بله، اگر مبتلا شوند یا در معرض خطر جدی قرار گیرند که ادامه کار به لحاظ پزشکی جایز نباشد، حتماً باید مثل دیگران از مواجهه با این خطر اجتناب کنند.

ادامه از صفحه ۴

سیاست

غرویان واکرمی در گفت‌وگو با «شرق» از نادرستی سخنان مدعیان طب اسلامی می‌گویند

شیوع کرونا یا گسترش واپسگرایی؟

مهرداد ایمانی

دین برای بُعد روحی و معنوی انسان است؛ برای آن است که انسان بتواند ارتباط روحی، فکری و معنوی با عالم ماوراءالطبیعه برقرار کند. انسان موجودی دو ساختی است که یک ساختش معنوی و ساخت دیگرش جسمانی یا همان مادی است و به‌صراحت می‌گویم که دین در حوزه ساحت معنوی انسان است و جسم و بیماری‌های جسمانی به تجربه به‌راستی مرتبط است. خود اتمه که در رهبران دینی ما هستند هم هنگام بیماری به پزشکان مراجعه می‌کردند و بر باین حضرت علی (ع) پزشک حاضر شد.

اینها مسائلی علمی محسوب می‌شوند که در دوره‌ای با توجه به علم روز تغییر می‌کنند. برخی که مدعی طب اسلامی هستند، با استناد به روایات‌هایی

می‌گویند نیاز، سیر یا سبب‌زمینی خاصی دارد و بر این توصیه‌ها نام طب اسلامی را می‌گذارند.
بله، ما هم قیول داریم که اتمه در احادیث بر بعضی از خواص گیاهان تأکید کرده‌اند و مردم هم آنها را دریافتند؛ اما اینها به معنای طب اسلامی نیست.

تمام گیاهان خاصی دارند و در اعصار مختلف جبرل خواص آنها تأکید شده است و چه‌سایا در دوره‌های مختلف خواص جدیدی از گیاهان جدیدی کشف شده است؛ بنابراین حتی خواص گیاهان هم با توجه به علم بشر سنجدیده می‌شود و در هر زمان ممکن است تجویزهای جدیدی ارائه شود.
باید ببینیم که تکنولوژی و علم امروز ما چه می‌گوید.
غرویان با تأکید بر عنصر عقل در دین تصریح کرد: «در اسلام به عقل بهای زیادی داده شده است و خود اتمه(ص) به‌صورت مدام بسیاری از امور را

نمایندگان در پی قرنطینه کامل

است تا این پاندمی در سطح جهان شدت پیدا نکند و از ایزدیمی آن در سطح کشور نیز جلوگیری شود».
سلحشوری می‌گوید که این طرح به اصلاحاتی نیاز دارد و در بخش منابع مالی باید توجه زیادی داشت. او درباره ضرورت استفاده از منابع صندوق توسعه ملی نیز می‌گوید که «امروز امری ضروری‌تر از مقابله با کرونا در کشور وجود ندارد» و به همین دلیل الان وقت برداشت از صندوق توسعه ملی و هزینه آن برای مقابله با کرونا است.
به گفته نماینده تهران، در شرایطی که به نظر می‌رسد «دولت دچار نوعی حالت بی‌تصمیمی» است و اظهارنظرهای ضدونقیض شنیده می‌شود «این طرح راهکاری مقابل دولت قرار می‌دهد و از تصمیمات چندگانه جلوگیری می‌کند».
اما محمد کاظمی، نایب رئیس کمیسیون حقوقی، نظر متفاوتی دارد. او درحالی‌که نامش در بین امضاکندگان این طرح به چشم می‌خورد، می‌گوید: «این طرح اوایل شیوع کرونا مطرح شده بود و معتقدم که زمان این طرح سه‌فورتی گذشته است. تدابیری که باید اندیشیده می‌شد اما نشد با تصمیمات ستاد مقابله با کرونا تا حدودی تأمین شده است. امروز باید در مسائل اقتصادی تدابیری بیندیشیم».
کاظمی توضیح می‌دهد: «معیشت بخش قابل توجهی از مردمی که باید در خانه بمانند مستلزم حضور فیزیکی در محل کار است. به‌ویژه اقشار ضعیف جامعه که متأسفانه به همین دلیل ویروس بیشتر گریبان آنها را گرفته است. باید در تأمین منابع مالی و تخصیص آنها برای تأمین نیازهای مردم و فراهم‌کردن شرایط درخانه‌ماندن آنها تلاش کنیم».
به گفته او، منابع مختلفی برای تأمین اعتبارات لازم مطرح شده که در جلسه علنی مجلس بررسی خواهند شد.

هزینه برای جان مردم

طرح سه‌فورتی قرنطینه استثناهایی هم دارد. در این طرح آمده است: «درخصوص تعطیلی کامل کشور، جلسات هیئت دولت،

رمزگشایی از سخنان میرسلیم

چه کسانی برای ریاست مجلس در حال تهدید و تطمیع‌اند؟

از همه خود را لایق ریاست مجلس می‌داند و امکان رخ‌دادنش هم برای او محتمل‌تر از دیگران است.
قالیباف یک حساب تسویه‌نشده هم با روحانی دارد که به نظر می‌رسد اصلاً به قصد همین تسویه است که در این یک سال باقی‌مانده از دولت دوازدهم کارزار مجلس را انتخاب کرده است.

قالیباف ولی یک طیف مخالف تندرو هم دارد که گرچه تا همه صندلی‌های مجلس از سراسر کشور بر او نظرشده است، اما احتمالاً قاتهرانی و زاگانی از جبهه جناحی دارد درباره ماجرا گفته است: «انتخاب رئیس مجلس باید بدون تطمیع و تهدید انجام شود».
گرچه دولت پرده را در پیش گرفته‌اند. احتمالاً هریک از این چهارنفر که گمانه رقابت بر سر ریاست مجلس بیشتر درباره‌شان وجود دارد درحالی لابی‌گری‌اند که میرسلیم که عادت به فاش‌گویی و درززدان برخی اخبار درون جناحی دارد درباره ماجرا گفته است: «انتخاب رئیس مجلس باید بدون تطمیع و تهدید انجام شود».
گرچه توضیح بیشتری نداده است که از میان این سه نفر و حتی خودش، کدام‌یک درحال تطمیع و چه کسی در حال تهدید است.
آیا کلبه‌اش در مجلس بوده که گزینه محتمل‌تری است؟
دارنده بیشترین تعداد رای نیست اولوگربان تهران و شهردار و فرمانده سابق که او در

از این مقوله نیست و تردیدی وجود ندارد که برای درمان امراض بدنی باید به کارشناس مربوطه که همان پزشکان باشند باید مراجعه شود».

او ادامه داد: «دیگر آنکه آنهایی که با استفاده از داروهای گیاهی بر طب اسلامی تأکید می‌کنند، می‌توانند این اطمینان را بدهند که یک داروی گیاهی میلیون‌ها انسان را درمان کند؟ برای مثال آیا می‌توانند بگویند که خاکشیر چندین میلیون انسان را در کشورهای مختلف درمان می‌کند؟ شما به همین ویروس کرونا نگاه کنید که بلاي عالم‌گیر شده است؛ با این ویروس آیا می‌شود یا یک داروی گیاهی مواجه شد؟ چین با آن جمعیت بسیار زیادش با استفاده از علوم روز و مدیریت صحیح توانست کرونا را در شهر وهوان متوقف کند و حتی در آنجا هم آرام‌آرام از شیوعش بکاهد. علت چنین توفیقی خود اتمه (ص) هم این کار را نمی‌کردند. به‌راستی مطرح‌کردن بحث‌هایی مانند اینکه باید مثل قرن‌ها پیش درمان شویم، مردم ایران و نظام اسلامی را خفیف می‌کند».

سیدرضا اکرمی: جدال بر سر طب اسلامی بیشتر وجه لفظی دارد
سیدرضا اکرمی، عضو جامعه روحانیت مبارز، باور دارد که دانش جدای از اسلام نیست و برای بهره‌بردن از دانش روز باید به کارشناس مربوطه مراجعه شود و این موضوع منافاتی با اسلام ندارد. او درباره این موضوع به «شرق» گفت: «اصولاً بشر به هر دانشی برسد، باز هم در برابر علم مطلق جا محو است. جدال‌های اخیر هم که عده‌ای به سر موضوع طب اسلامی راه انداخته‌اند، بیشتر وجه لفظی دارد، زیرا آنها نمی‌توانند ادعا کنند که داروهای گیاهی درمان‌کننده تمام امراض است. در اسلام علم، دعا و تدابیر نظامی، سلاح‌هایی برای رفع مشکلات محسوب می‌شوند و اگر فردی اهل علم است باید بررسی کند که دانش روز برای رفع مشکل به کار می‌آید یا خیر؟ برای استفاده از علم باید به عالم مراجعه کنیم که اکنون تحت عنوان متخصص یا کارشناس شناخته می‌شوند. پزشکی هم جای

جلسات علنی مجلس شورای اسلامی و ستاد مرکزی قوه قضائیه رئیس قوه و معاونان آن استتبا بوده و به‌هیچ‌وجه نباید تعطیل شود».
عبدالکریم حسین‌زاده، رئیس فراکسیون حقوق شهروندی و از طراحان این طرح، شرایط را چنین می‌سنجد: «ما به انسجام نیاز داریم. این انسجام متصن دولت و مردم نیست. اینکه تنها از مردم انتظار داشته باشیم که گوش‌به‌زنگ اوامر و دستورات باشند منجر به حل بحران نمی‌شود. باید توجه کنیم که رقیب مشترک همه ما امروز کروناست. امروز در مقابل جناح‌ها یا دولت قرار نداریم بلکه همگی باید مقابل کرونا بایستیم. تا انسجامی واقعی در نظام حکمرانی ما شکل نگیرد امکان شکست کرونا و کاهش آسیب‌پذیری کشور در حد شعار باقی می‌ماند». او درباره آثار اقتصادی قرنطینه نیز می‌گوید: «دنیا درگیر این ویروس شده و اقتصاد جهانی آسیب جدی دیده است. ما که از دنیا مستثنی نیستیم و قاعدتاً به‌لحاظ اقتصادی آسیب می‌بینیم. اما جان مردم باید عزیز باشد و اعتبارات در این دوران برای حفظ جان مردم هزینه شود. صدراعظم آلمان به نکته درستی اشاره کرده و گفته که باید از این ویروس تا زمان پیداکردن داروی آن وقت بخریم. خریدن وقت نیز مستلزم هزینه است؛ هزینه مالی در مقابل حفظ جان مردم

درحالی‌که همه دنیا برای پیداکردن داروی این بیماری تلاش می‌کنند. ما که کرونا مبتلا شدیم، وظیفه ما به مدیر خود اعلام کند و در سر کار خود حاضر نشود و اقدامات درمانی را انجام دهد. آمدن او به محل کار به‌منزله تخلف و جرم است؛ در مجموع حضور افرادی که مبتلا به کرونا هستند در جامعه ممنوع است؛ و این افراد باید خود را در خانه در نگاهگاه‌ها یا در بیمارستان‌ها قرنطینه کنند».
ساعت کار ادارات از ۲۳ فروردین ۷صبح تا ۱۴ عصر
او گفت: «ساعت کار اداری قرار شد از ۲۳ فروردین هفت صبح تا ۱۴ عصر باشد و این با توجه به نزدیک‌بودن ماه رمضان در نظر گرفته شده است که در این زمینه هم اگر تا ماه رمضان چنین وضعیتی داشته باشیم نه نماز جماعت خواهیم داشت و نه وقت ناهار در ادارات».
روحانی افزود: «عبور و مرور ماشین‌ها در استان‌ها آزاد است. اما در میان استان‌ها تا ۳۰ فروردین ممنوع است که ماشین‌ها از استانی به استان دیگر بروند».
او عنوان کرد: «در بخش آموزش به‌جز آموزش تکمیلی، در بخش دکتری مخصوصاً از ۳۰ فروردین حضوری خواهد بود. اما در بخش کارشناسی و مدارس تا ۳۰ فروردین آموزش از دور است؛ البته در استان‌هایی که وضعیت سفید است می‌توانند کار خود را شروع کنند و مشکلی ندارند؛ مثل استان بوشهر که مشکلی در این زمینه ندارد. وزارت بهداشت و درمان نمی‌توانند بگویند که شکل فعالیت این ویروس در ادامه و در زمانی که هوا گرم می‌شود چگونه است، چون هنوز عملکرد این ویروس مشخص نیست».
روحانی گفت: «اماکن متبرکه تا ۳۰ فروردین همچنان تعطیل می‌مانند و بعد از این تاریخ برای آنها تصمیم‌گیری می‌کنیم. جلسه بعدی ما ۲۴ فروردین است. اما اگر اتفاقی بیفتد می‌توانیم زودتر این جلسه را برگزار کنیم».

روزنه

رئیس جمهوری اعلام کرد:

آغاز فعالیت کسب‌وکارهای کم‌خطر در استان‌ها، به‌جز تهران از ۲۳ فروردین

● ایسنا: رئیس جمهوری روز یکشنبه در جلسه ستاد ملی مبارزه با کرونا گفت: «در روندی که پیش‌رو داریم برای مسئله مبارزه و مقابله با کرونا هیچ اختلاف نظری میان دستگاه‌های دولتی و قوای سه‌گانه وجود ندارد و همه ارکان کشور با هماهنگی در حال انجام امور هستیم و مقام معظم رهبری نیز همواره حمایت کردند».

حسن روحانی با تأکید بر اینکه در مسئله مقابله با کرونا کل نظام یکپارچه است، افزود: «اینکه بدخواهان ما از این یکپارچگی عصبانی و ناراحت هستند، خودشان می‌دانند. اما کرونا با همه دشواری‌هایی که ایجاد کرده است، آثار خوبی هم داشته که وحدت بیشتر ارکان مختلف جامعه است؛ امروز شاهد وحدت و یکپارچگی در سراسر کشور هستیم. سالم‌بودن هوا به‌دلیل کاهش ترافیک نیز از دیگر آثار خوب کرونا در کشور است».

او با اشاره به بررسی جزئیات طرح فاصله‌گذاری هوشمند در جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا، عنوان کرد: «از ابتدا با هیچ مانعی مواجه نبودیم و این مراکز همچنان با رعایت پروتکل‌های بهداشتی به فعالیت خود ادامه می‌دهند. پیشنهادهایی درباره فعالیت‌های اقتصادی و کسب‌وکارها مطرح شد که درنهایت پیشنهادها به تصویب ستاد رسید؛ بر این اساس تصویب شد که در استان‌های کشور به‌جز تهران کسب‌وکارهای کم‌ریسک می‌توانند از ۲۳ فروردین پریسک از جمله مراکز ورزشی، استخرها و پروتکل‌های اعلامی ازسوی بهداشت و درمان آغاز شود؛ حتماً باید بر این پروتکل‌ها نظارت شود و مسئولیت اصلی این نظارت بر عهده وزارت بهداشت است. همچنین تصویب شد تا در صورت نیاز نیروی بسج نیز برای نظارت با دقت به وزارت بهداشت کمک کند».

رئیس‌جمهور ادامه داد: «در بخش کسب‌وکارهای کم‌ریسک بنا شد تا در استان‌ها از شنبه، ۲۳ فروردین، فعالیت‌ها با مراعات پروتکل‌های اعلامی ازسوی بهداشت و درمان آغاز شود؛ حتماً باید بر این پروتکل‌ها نظارت شود و مسئولیت اصلی این نظارت بر عهده وزارت بهداشت است. همچنین تصویب شد تا در صورت نیاز نیروی بسج نیز برای نظارت با دقت به وزارت بهداشت کمک کند».

آغاز فعالیت‌های اقتصادی در استان تهران از ۳۰ فروردین

او درباره وضعیت فعالیت کسب‌وکارها در استان تهران نیز گفت: «در این جلسه تصویب شد که در استان تهران فعالیت‌های اقتصادی از روز شنبه ۳۰ فروردین آغاز شود».

روحانی افزود: «برای بازکشایی فعالیت‌های کسب‌وکارها براساس پیشنهاد وزارت بهداشت و درمان تصمیم گرفتیم که به‌صورت پلکانی عمل کنیم. درباره فعالیت ادارات دولتی نیز مصوب شد به این صورت باشد که دو سوم از کارمندان در محل کار خود حضور خواهند داشت و یک سوم دیگر مجازند که در محل کار خود حضور پیدا نکنند؛ در این مصوبه تأکید شد که برای افرادی که سن بالا دارند و همچنین به بیماری‌های زمینه‌ای مبتلا هستند اولویت‌ها لحاظ شود».

رئیس جمهوری عنوان کرد: «هر کارمندی که به کرونا مبتلا شود، وظیفه ما به مدیر خود اعلام کند و در سر کار خود حاضر نشود و اقدامات درمانی را انجام دهد. آمدن او به محل کار به‌منزله تخلف و جرم است؛ در مجموع حضور افرادی که مبتلا به کرونا هستند در جامعه ممنوع است؛ و این افراد باید خود را در خانه در نگاهگاه‌ها یا در بیمارستان‌ها قرنطینه کنند».

ساعت کار ادارات از ۲۳ فروردین ۷صبح تا ۱۴ عصر

او گفت: «ساعت کار اداری قرار شد از ۲۳ فروردین هفت صبح تا ۱۴ عصر باشد و این با توجه به نزدیک‌بودن ماه رمضان در نظر گرفته شده است که در این زمینه هم اگر تا ماه رمضان چنین وضعیتی داشته باشیم نه نماز جماعت خواهیم داشت و نه وقت ناهار در ادارات».

روحانی افزود: «عبور و مرور ماشین‌ها در استان‌ها آزاد است. اما در میان استان‌ها تا ۳۰ فروردین ممنوع است که ماشین‌ها از استانی به استان دیگر بروند».

او عنوان کرد: «در بخش آموزش به‌جز آموزش تکمیلی، در بخش دکتری مخصوصاً از ۳۰ فروردین حضوری خواهد بود. اما در بخش کارشناسی و مدارس تا ۳۰ فروردین آموزش از دور است؛ البته در استان‌هایی که وضعیت سفید است می‌توانند کار خود را شروع کنند و مشکلی ندارند؛ مثل استان بوشهر که مشکلی در این زمینه ندارد. وزارت بهداشت و درمان نمی‌توانند بگویند که شکل فعالیت این ویروس در ادامه و در زمانی که هوا گرم می‌شود چگونه است، چون هنوز عملکرد این ویروس مشخص نیست».

روحانی گفت: «اماکن متبرکه تا ۳۰ فروردین همچنان تعطیل می‌مانند و بعد از این تاریخ برای آنها تصمیم‌گیری می‌کنیم. جلسه بعدی ما ۲۴ فروردین است. اما اگر اتفاقی بیفتد می‌توانیم زودتر این جلسه را برگزار کنیم».